Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 6. 9. 1971, sp. zn. 4 Tz 49/71, ECLI:CZ:NS:1971:4.TZ.49.1971.1

Číslo: 22/1972

Právní věta:

I. Zruší-li odvolací soud zcela nebo zčásti napadený rozsudek a vrátí-li podle § 259 odst. 1 tr. ř. věc soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, není vždy třeba opakovat celé hlavní líčení nebo tu jeho část, která předcházela zrušené části rozsudku.

II. Jedná-li soud prvního stupně po zrušení jeho rozsudku odvolacím soudem v jiném sestavení senátu nebo uplynula-li od předchozího hlavního líčení delší doba anebo je-li toho třeba z jiného důvodu (§ 219 odst. 2 tr. ř. per analogiam), provede soud celé hlavní líčení (nebo tu jeho část, která předcházela zrušené části rozsudku, jestliže rozsudek byl zrušen jen zčásti) znovu. Přitom je však povinen v novém hlavním líčení probrat ty důkazy z předchozího hlavního líčení, které mají vztah k projednávané věci, a v rozhodnutí se s nimi vypořádat.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 06.09.1971

Spisová značka: 4 Tz 49/71

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Hlavní líčení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 219 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Opavě z 8. září 1970 sp. zn. 4 T 190/69 byl obviněný O. G. uznán vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1, 2 tr. zák., který měl spáchat tak, že od 17. března 1969 do 24. dubna 1969 ve Lhotce u Ostravy, okres Opava jako vedoucí skupiny přidružené výroby JZD Horník ve Lhotce u Ostravy po zhotovení soupisu předložených prací za uvedenou dobu předložil účetní JZD nesprávné údaje, na základě nichž byla sestavena faktura č. PV 75/IV-69 na částku 153 846 Kčs, ačkoliv hodnota provedených prací činila 19 818 Kčs, čímž pro sebe a dalších sedm pracovníků získal neoprávněně částku 82 782 Kčs ke škodě JZD Horník. Za to byl podle § 137 odst. 2 tr. zák. odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody

v trvání jednoho roku a pro jeho výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny.

Obviněný O. G. a okresní prokurátor podali proti tomuto rozsudku odvolání, která krajský soud v Ostravě jako soud odvolací podle § 256 tr. ř. zamítl svým usnesením ze 16. prosince 1970 sp. zn. 4 To 576/70.

Generální prokurátor ČSR podal proti usnesení krajského soudu v Ostravě ze 16. prosince 1970 sp. zn. 4 To 576/70 v neprospěch obviněného O. G. ve lhůtě šesti měsíců od jeho právní moci (§ 272 tr. ř.) stížnost pro porušení zákona. Uvádí v ní, že okresní soud v Opavě rozhodl o vině obviněného O. G. trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1, 2 tr. zák., aniž dostatečně objasnil všechny skutečnosti významné pro správné posouzení viny a správně hodnotil vykonané důkazy. Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací nenapravil toto pochybení rozsudku soudu prvního stupně při jeho přezkoumávání z podnětu odvolání obviněného O. G. a okresního prokurátora a tak i tento soud porušil zákon v ustanovení 2 odst. 5, 6 tr. ř. a dále v ustanovení § 256 tr. ř. Generální prokurátor ČSR navrhl v závěru stížnosti pro porušení zákona, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil vytýkané porušení zákona, zrušil vadná rozhodnutí soudu prvního a druhého stupně a okresnímu soudu v Opavě přikázal, aby celou věc znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozhodnutím byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., toto rozhodnutí i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a okresnímu soudu v Opavě přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Okresní soud v Opavě nepostupoval podle zákona v řízení po zrušení jeho rozsudku z 12. března 1970 sp. zn. 4 T 190/69 usnesením krajského soudu v Ostravě jako soudu druhého stupně z 30. června 1970 sp. zn. 5 To 12/70.

Rozsah provádění důkazů v řízení u soudu prvního stupně po zrušení jeho rozhodnutí soudem druhého stupně (§ 259 odst. 1 tr. ř.) se řídí zejména zásadami uvedenými v ustanovení § 2 odst. 5, 6, 11, 12 tr. ř., tj. soud musí (při současném dodržení všech ostatních základních zásad trestního řízení uvedených v ustanovení § 2 tr. ř.) postupovat tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.) a zároveň, aby byly dodrženy zásady ústnosti a bezprostřednosti (§ 2 odst. 11, 12 tr. ř.). Soud prvního stupně je především povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení odvolací soud nařídil (§ 264 odst. 1 tr. ř.). Rozsah dalšího dokazování musí se řídit potřebami zjišťování skutečného stavu věci při zachování postupu odpovídajícího zásadám ústnosti a bezprostřednosti. Soud musí proto zejména dbát, aby rozhodoval na základě ústně provedených důkazů (až na výjimky, které v tomto směru připouští trestní řád) a bezprostředního dojmu řízení před ním provedeného a v době, kdy tento dojem nebyl ještě časovým odstupem setřen. Dodržení tohoto požadavku neznamená, že soud prvního stupně musí při novém projednávání věci po zrušení jeho rozhodnutí soudem druhého stupně opakovat vždy hlavní líčení a provést všechny důkazy, provedené v předchozím hlavním líčení. Dokazování v takovém rozsahu provádět a opakovat celé hlavní líčení nebude zapotřebí např. v případech, kdy soud prvního stupně bude věc znovu projednávat ve stejném složení senátu za předpokladu, že od předchozího rozhodnutí neuplynula delší doba, takže soud má možnost rozhodovat na základě bezprostředního dojmu z předchozího řízení před ním provedeného, a že ani z jiného důvodu není třeba hlavní líčení opakovat. Při splnění uvedených podmínek, tj. pokud zaručují úplný soulad se zásadami objektivní pravdy, ústnosti a bezprostřednosti může soud prvního stupně vycházet při novém rozhodování i z výsledků předchozího hlavního líčení a v novém hlavním líčení provést úkony a doplnění nařízené odvolacím soudem, případně další důkazy, potřebné pro zjištění skutečného stavu věci. Přitom tyto další důkazy, doplňující dosavadní neúplné řízení nesmí svou povahou (důkazním významem) vyžadovat nutnost opakování důkazů provedených soudem prvního stupně již v předchozím hlavním líčení.

Z požadavku zásady bezprostřednosti a ústnosti vyplývá, že nové projednání věci nebude možno provádět v naznačeném užším rozsahu zejména v případě, kdy soud prvního stupně projednává věc znovu po zrušení původního rozsudku v jiném sestavení senátu, dále jestliže od provedení hlavního líčení uplynula delší doba, takže soud ani při stejném sestavení senátu není schopen rozhodovat na základě bezprostředního dojmu z předchozího hlavního líčení a jestliže zjištění skutečného stavu věci vyžaduje doplnění důkazního řízení provedením takových důkazů, které je nutno konfrontovat s důkazy provedenými již v předchozím hlavním líčení nebo pro které je nutno již provedené důkazy znovu provést a doplnit. Celé hlavní líčení (nebo tu jeho část, která předcházela zrušené části rozsudku, jestliže rozsudek byl zrušen jen zčásti) je dále třeba provést znovu jen tehdy, jestliže předchozí hlavní líčení trpí podstatnými vadami řízení (§ 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.). Při existenci těchto skutečností je soud prvního stupně povinen po vrácení věci provést celé hlavní líčení znovu a tedy opakovat formou předepsanou trestním řádem i ty důkazy, které byly provedeny v předchozím hlavním líčení.

Nejvyšší soud ČSR zjistil z obsahu spisu, jmenovitě z protokolu o hlavním líčení konaném 8. září 1970, že okresní soud po zrušení původního rozsudku znovu projednal věc a rozhodl v jiném sestavení senátu, změnili se dva členové senátu a mezi předchozím a novým hlavním líčením uplynula doba téměř šesti měsíců. Již zmíněné okolnosti, zejména změna v sestavení senátu, odůvodňovaly nutnost provést ve věci při jejím novém projednání celé hlavní líčení znovu a tedy opakovat důkazy, které byly provedeny v předchozím hlavním líčení formou předepsanou zákonem v souladu se zmíněnými zásadami objektivní pravdy, ústnosti a bezprostřednosti (2 odst. 5, 6, 11, 12 tr. ř.). Okresní soud tomuto požadavku nevyhověl a nesprávně se omezil při novém projednávání věci v hlavním líčení toliko na přečtení (za souhlasu obviněného i prokurátora) výpovědí obviněného G. a svědků F. O., M. B., K. M., J. S., R. B., E. P., B. Š., V. D., A. P., G. H., V. V., G. B. a J. Č. z předchozího řízení a dále na přečtení znaleckého posudku a listinných důkazů, stavebního deníku, charakteristik obviněného a výpisu z rejstříku trestů. Jiné důkazy – až na výslech obviněného G., který ale odkázal pouze na své dřívější výpovědi a ničím je nedoplnil okresní soud neprovedl, ačkoliv nejen zachování zásady bezprostřednosti a ústnosti, ale i objektivní pravdy vyžadovalo dosavadní důkazy opakovat.